

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 1 A
2513 AA S GRAVENHAGE

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Anna van Hannoverstraat 4
T 070 333 44 44
F 070 333 40 33
www.szw.nl

Contactpersoon

Onze referentie
R&P/RPA/09/23397

Datum 23 oktober 2009
Betreft Pilots 'werken naar vermogen'

Met deze brief informeer ik uw Kamer over de stand van zaken met betrekking tot de pilots 'werken naar vermogen'. Hiermee geef ik invulling aan de toezegging die ik heb gedaan in mijn brief van 2 juli jl. (kamerstukken II 2008/09, 29817, nr. 50) om uw Kamer te informeren over de verdere concretisering en de voortgang van de pilots.

Pilots 'werken naar vermogen'

Nog te weinig mensen met een arbeidsbeperking werken naar vermogen. De commissie fundamentele herbezinning Wet sociale werkvoorziening (Wsw) heeft derhalve op verzoek van het kabinet een advies uitgebracht om meer mensen met een arbeidsbeperking aan het werk te helpen in een reguliere baan. Aangezien de voorstellen van de commissie verstrekkend zijn, heeft het kabinet besloten eerst in pilots meer ervaring op te willen doen. De pilots, die gezamenlijk worden aangehaald als de pilots 'werken naar vermogen', richten zich op (1) het realiseren van meer werkplekken bij werkgevers, (2) het stimuleren van de omslag van sw-bedrijven naar arbeidsontwikkelbedrijven, (3) het vormgeven van een integrale dienstverlening op de Werkpleinen en (4) het toetsen van een nieuwe systematiek, waarbij de inzet van het instrument loondispensatie centraal staat.

Werkgevers, sw-bedrijven, gemeenten en UWV, die allen een cruciale rol spelen bij het aan het werk helpen en houden van mensen met een arbeidsbeperking, krijgen tot eind 2012 de mogelijkheid om aan de slag te gaan met vernieuwende aanpakken en methoden. In de praktijk zal worden onderzocht wat werkt, zodat antwoord wordt verkregen op de vraag hoe de kansen van mensen met een arbeidsbeperking op een duurzame, reguliere baan kunnen worden verbeterd. Geen regelingen maar maatwerk en wat mensen wél kunnen centraal.

Pilot 'het realiseren van meer werkplekken bij werkgevers'

Om meer mensen met een arbeidsbeperking te kunnen laten participeren op de arbeidsmarkt, is de bereidheid van reguliere werkgevers om hen een kans te bieden essentieel. Het doel van deze pilot is meer kennis te vergaren over hoe werkgevers gestimuleerd en ondersteund kunnen worden om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen en te houden. De branches, toonaangevende werkgevers en kenniscentra die meedoen aan deze pilot hebben allen *zelf* aangegeven meer ruimte in de (aan hen gelieerde) organisaties te willen creëren voor mensen met een arbeidsbeperking. Zij verwachten op de langere termijn een tekort aan personeel en willen onderzoeken of en hoe mensen met een arbeidsbeperking kunnen participeren in reguliere functies. In deze pilot staat derhalve de vraag van de werkgever centraal en het maken van de juiste 'match'. Het is niet de bedoeling om meteen grote aantallen mensen te plaatsen, maar om aanpakken en methoden te ontwikkelen en uit te proberen om mensen met een arbeidsbeperking aan de slag te helpen en aan de slag te houden. Door de projecten te monitoren en te evalueren kunnen lessen worden getrokken voor uitvoering en beleid. Kijken wat werkt, zodat straks meer werkgevers bereid zijn mensen met een arbeidsbeperking een kans te geven.

Datum

Onze referentie
R&P/RPA/09/

Projecten bij branches

In mijn brief van 2 juli jl. heb ik gerefereerd aan het samenwerkingsverband tussen MKB-Nederland en Cedris (SW & MKB: Samen aan het werk). Het betreft een driejarig project met als doel de doorstroom van mensen met een arbeidsbeperking vanuit de sw-bedrijven naar het midden- en kleinbedrijf te bevorderen. Sw-bedrijven moeten daartoe op lokaal niveau aansluiting vinden bij het midden- en kleinbedrijf. Anderzijds moet het midden- en kleinbedrijf een beter beeld krijgen van de diensten die sw-bedrijven hen kunnen bieden.

In navolging hiervan worden momenteel samen met Cedris én Stichting Beheer Collectieve Middelen (SBCM het A&O-fonds van de sw-sector) de mogelijkheden verkend om in 2010 nog een of twee samenwerkingsverbanden aan te gaan met andere branches. De betrokkenheid van SBCM hierbij acht ik van groot belang. SBCM heeft immers veel expertise opgebouwd met betrekking tot de arbeidsontwikkeling van mensen met een arbeidsbeperking binnen de sw-bedrijven en de wijze waarop reguliere werkgevers bereid gevonden kunnen worden om deze mensen een plek te geven binnen hun organisatie.

Projecten bij toonaangevende werkgevers

In mijn brief van 2 juli jl. heb ik aangekondigd dat Philips, NS, Nuon en NXP binnen reeds bestaande (structurele) werkgelegenheidsinitiatieven projecten willen starten die zijn gericht op het in dienst nemen en houden van Wsw'ers en Wajongers. Inmiddels zijn de projectplannen uitgewerkt en is de uitvoering ervan

ter hand genomen. Op 14 oktober jl. hebben deze werkgevers hun ervaringen met mij gewisseld. Gewerkt wordt aan zaken als de inzetbaarheid van de doelgroep, functiedifferentiatie en het vormgeven van de samenwerking met sw-bedrijven, re-integratiebedrijven en UWV.

Datum

Tevens ben ik verheugd te kunnen melden dat KPN (telecomleverancier), Ordina (consultancy en outsourcing) en Alliander (netwerkbijbedrijf voor energieleveranciers) zich bij deze veelbelovende initiatieven aangesloten hebben. Het is de verwachting dat het huidige aantal toonaangevende werkgevers in 2010 nog verder wordt uitgebreid naar 16. Om ook daarna voor 'olievlekwerking' te zorgen heb ik op 8 september jl. met MVO – Nederland (Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen Nederland) gesproken. Zij gaan voor de verbreding naar 24 bedrijven zorgen. Daarmee komt de ontwikkelde aanpak ook als een vorm van duurzaam ondernemen onder de aandacht.

Onze referentie
R&P/RPA/09/

Projecten bij kenniscentra

Kenniscentra vormen ieder in één of meerdere branches de schakel tussen het bedrijfsleven en het beroepsonderwijs. In mijn brief van 2 juli jl. heb ik aangegeven dat met verschillende kenniscentra wordt bekeken of leer-werkbedrijven en opleidingsinstituten ook voor mensen met een arbeidsbeperking kunnen dienen als toegangspoort naar de arbeidsmarkt.

Inmiddels heb ik van vier kenniscentra uitgewerkte projectvoorstellen ontvangen. Nog dit jaar zullen bij Kenniscentrum Handel, Innovam (mobiliteitsbranche), Calibris (zorg, welzijn en sport) en Ecabo (zakelijke dienstverlening) in totaal 5 projecten starten. Het is de bedoeling te werken aan zaken als:

- het experimenteren binnen een groot bedrijf met het creëren van specifieke functies voor de doelgroep (functiedifferentiatie en job carving);
- het ontwikkelen van leer- werktrajecten samen met sw-bedrijven, onder andere door beroepscompetenties die het bedrijfsleven hanteert in te voeren binnen het sw-bedrijf;
- het verbeteren van de aansluiting van onderwijs (REA-colleges en praktijkscholen) en arbeidsmarkt.

Het is de verwachting dat in 2010 nog 8 projecten van start gaan. Hiervoor worden momenteel oriënterende gesprekken met verschillende kenniscentra gevoerd.

Pilot 'het stimuleren van de omslag van sw-bedrijven naar arbeidsontwikkelbedrijven' en pilot 'het vormgeven van een integrale dienstverlening op de Werkpleinen'

Datum

Sw-bedrijven spelen een belangrijke rol bij het aan de slag helpen van mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Zij bieden velen van hen werk. Binnen de eigen organisatie, via detachering bij reguliere werkgevers of door mensen via leer/werktrajecten in dienst te laten treden bij een reguliere werkgever. Sinds de wijzigingen in de Wsw vanaf 1998 hebben veel sw-bedrijven inmiddels goede stappen gemaakt in de doorontwikkeling van productiebedrijf naar arbeidsontwikkelbedrijf. Het doel van deze pilot is meer kennis te vergaren over hoe sw-bedrijven nog meer dan nu als een springplank kunnen fungeren voor álle mensen die op termijn bij een reguliere werkgever aan de slag kunnen, maar zich daartoe eerst nog verder moeten ontwikkelen.

Onze referentie
R&P/RPA/09/

Daarnaast spelen in de uitvoering de Werkpleinen een cruciale rol bij de bemiddeling en re-integratie van mensen met een arbeidsbeperking. Vanaf 2010 werken UWV en gemeenten samen op circa 100 Werkpleinen. Zij zullen integrale dienstverlening bieden op het terrein van uitkeringsintake, bemiddeling en re-integratie aan werkzoekenden en werkgevers. Op de Werkpleinen staat de klant centraal. Voor de werkzoekende is het doel een snelle en effectieve bemiddeling en re-integratie. Belangrijk is dat de werkzoekende op basis van een goede diagnose op het juiste moment een op activering gerichte dienstverlening op maat krijgt aangeboden. Voor de werkgever is het doel een snelle en goede match tot stand te brengen tussen vraag en aanbod. Belangrijk is richting werkgevers dat sprake is van een vraaggestuurde benadering. Het doel van deze pilot is meer kennis te vergaren over hoe gemeenten en UWV op de Werkpleinen de integrale dienstverlening aan werkzoekenden en werkgevers, mede ten behoeve van mensen met een arbeidsbeperking, vorm kunnen geven.

Sw-bedrijven en gemeenten en UWV, die samenwerken op het Werkplein, kunnen van 9 oktober tot en met 20 november 2009 projectvoorstellen indienen. Om deze partijen daarbij te ondersteunen zijn regionale bijeenkomsten georganiseerd samen met VNG, Divosa, Cedris en UWV.

Bij het indienen en selecteren van de projectvoorstellen is het zogenoemde toetsingskader leidend, dat 9 oktober jl. is vastgesteld in de stuurgroep, waarin VNG, Divosa, Cedris en UWV zijn vertegenwoordigd. In het toetsingskader (zie bijlage) worden de thema's benoemd en toegelicht waar projectvoorstellen voor kunnen worden ingediend. Hierbij is gebruik gemaakt van het onderzoek dat Nyfer heeft verricht bij sw-bedrijven en Werkpleinen om van hen de cruciale thema's te vernemen waarop ingezet moet worden om het doel van de pilots die zijn gericht op de sw-bedrijven en de Werkpleinen te verwezenlijken. Sw-

bedrijven kunnen projectvoorstellen indienen die zijn gericht op: (1) visieontwikkeling, (2) cultuuromslag, (3) ontwikkeling instrumentarium, (4) verbreding doelgroep en/of (5) ontwikkeling dienstverlening aan werkgevers. Gemeenten en UWV, die samenwerken op het Werkplein, kunnen projectvoorstellen indienen die zijn gericht op: (1) professionalisering diagnosestelling en plan van aanpak voor dienstverlening, (2) ontwikkeling samenwerking en/of (3) ontwikkeling geïntegreerde en vraaggerichte dienstverlening aan werkgevers. De projectvoorstellen dienen vernieuwend te zijn in de zin dat sprake is van een vernieuwende aanpak of methode voor de sw-sector/Werkpleinen als geheel of voor het sw-bedrijf/Werkplein in het bijzonder. Ook een versnelling/verbetering/verdieping van een aanpak of methode kan als vernieuwend worden aangemerkt. Naast voornoemde thema's worden in het toetsingskader de vereisten beschreven waaraan een projectvoorstel moet voldoen, de wijze waarop de ingediende projectvoorstellen worden geselecteerd en de verplichtingen en voorwaarden die zijn verbonden aan deelname. In december zal ik in samenspraak met VNG, Divosa, Cedris en UWV besluiten welke projecten van start kunnen gaan.

Datum

Onze referentie
R&P/RPA/09/

Pilot 'het toetsen van een nieuwe systematiek, waarbij de inzet van het instrument loondispensatie centraal staat'

Ten aanzien van de pilot waarbij de inzet van het instrument loondispensatie centraal staat is op 12 oktober jl. het wetsvoorstel Tijdelijke wet pilot loondispensatie aangeboden aan uw Kamer. Dit wetsvoorstel, en de onderliggende nadere regelgeving, creëert een basis om uitvoering te kunnen geven aan deze pilot. Gestreefd wordt naar spoedige inwerkingtreding, zo mogelijk op 1 januari 2010. Na inwerkingtreding van de wet- en regelgeving kunnen gemeenten een verzoek tot deelname indienen. Na toepassing van de selectiecriteria, zoals opgenomen in de wet- en regelgeving, worden maximaal 32 gemeenten in de gelegenheid gesteld om deel te nemen aan de pilot.

Zoals in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel is opgenomen staat in deze pilot de vraag centraal of loondispensatie als instrument en de wijze waarop dit instrument wordt gehanteerd door gemeenten die deelnemen aan de pilot, bijdraagt aan het bevorderen van de arbeidsparticipatie van mensen met een arbeidsbeperking, zowel in kwantitatieve als in kwalitatieve zin. De pilot moet onder meer inzicht geven in de afbakening, de kenmerken en de omvang van de potentiële doelgroep, onder meer door de toepassing van de toegangstoets. Verder zal uit de pilot moeten blijken in hoeverre de verschillende methodieken voor het bepalen van de loonwaarde reëel en objectief zijn en in de praktijk hanteerbaar zijn en welke administratieve lasten deze met zich meebrengen. Voorts is het, om onnodige uitval uit arbeid te voorkomen, van belang te bezien welke voorzieningen op de werkplek worden geboden aan werkgevers en

werknemers. Ook zijn de gegevens over de gemiddelde loonwaarde die de doelgroep weet te realiseren (de baten) en de gemiddelde kosten voor voorzieningen (de lasten) relevant voor de vraag in hoeverre een dergelijk stelsel budgettair neutraal zou kunnen worden gefinancierd, mocht het landelijk worden ingevoerd. Uitgangspunt is immers dat een eventueel in te voeren nieuwe systematiek geen additionele kosten met zich meebrengt ten opzichte van de huidige situatie. Doel is om meer mensen met een arbeidsbeperking te laten participeren gegeven de bestaande budgetten voor de Wsw, re-integratie en uitkeringen. Tevens dient bezien te worden of en hoe een financiële prikkel voor gemeenten en de mensen zelf bijdraagt aan de inschakeling in arbeid en de verdere ontwikkeling. Hierbij zal speciale aandacht uitgaan naar de inspanningen die aan de pilot deelnemende gemeenten verrichten om de meest kwetsbare groep toe te leiden naar arbeid. Dit is de groep waarvoor de kosten voor voorzieningen de besparing op de uitkering dan wel inkomensvoorziening te boven gaan. De pilot zal ook meer inzicht moeten geven in de opnamecapaciteit van de arbeidsmarkt (de bereidheid van werkgevers om mensen met een arbeidsbeperking een kans te bieden), in de mate waarin reguliere arbeid wordt gerealiseerd voor de doelgroep en in mogelijke verdringingseffecten, oftewel in hoeverre leidt de nieuwe systematiek ertoe dat mensen met een arbeidsbeperking werk gaan verrichten dat anders was verricht door mensen zonder arbeidsbeperking. Daarnaast zullen eventuele onvoorziene neveneffecten in kaart worden gebracht. Verder is de wijze waarop de toeleiding naar en inschakeling in arbeid door alle betrokkenen wordt ervaren onderwerp van onderzoek. Tot slot zullen de verschillen tussen werken met inzet van het instrument loondispensatie en werken met inzet van het instrument loonkostensubsidie in beeld worden gebracht. In mijn brief van 2 juli jl. aan uw Kamer (kamerstukken II2008/09, 29817, nr. 50) is als derde bijlage een overzicht opgenomen van de onderzoeksvragen per (deel)onderwerp.

Datum

Onze referentie
R&P/RPA/09/

Onderzoek en communicatie

Naar de verschillende pilots zal onderzoek worden gedaan. Een begeleidingscommissie zal worden ingesteld om toe te zien op een adequate uitvoering ervan. Ik zal vertegenwoordigers van VNG, Divosa, Cedris, UWV, VNO/NCW, MKB-Nederland, FNV, CNV, Abvakabo, LCR en CG-Raad inviteren om zitting te nemen in deze begeleidingscommissie.

Alle relevante informatie over de pilots wordt gepubliceerd op de website 'www.ikkan.nl/meebouwenpilots'. Tevens zullen bijeenkomsten worden georganiseerd voor de professionals bij werkgevers, sw-bedrijven, gemeenten en UWV om aan de hand van de (tussentijdse) resultaten van de pilots te bezien wat goed gaat en wat beter kan.

Organisatie

In mijn brief van 2 juli jl. heb ik aangegeven dat het opzetten en uitvoeren van de pilots een gezamenlijke inzet vergt van alle partijen met uitvoeringsverantwoordelijkheid (VNG, UWV, Cedris en Divosa). In de stuurgroep waarin deze partijen zitting hebben, wordt de voorbereiding van de pilots besproken alsook de uitvoering van de pilots aan de hand van de (tussentijdse) onderzoeksrapporten. Indien nodig kan op deze wijze bestuurlijke bijsturing plaatsvinden gedurende de looptijd van de pilots. Tevens zullen de (tussentijdse) onderzoeksrapportages worden besproken met de werknemers-, werkgevers- en cliëntenorganisaties.

Datum

Onze referentie
R&P/RPA/09/

Mevrouw Westerbeek, voormalig lid van de commissie fundamentele herbezinning Wsw, is aangesteld als programmacoördinator. Zij is de onafhankelijke spin in het web bij de voorbereiding en de uitvoering van de verschillende pilots en de daarbij betrokken organisaties. Zij wordt bij haar werkzaamheden ondersteund door een projectbureau bestaande uit vertegenwoordigers van VNG, Divosa, Cedris, UWV en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Tot slot - aan de slag

Na mijn brief aan uw Kamer van 2 juli jl. zijn belangrijke stappen voorwaarts gezet. Werkgevers en kenniscentra zijn volop bezig om meer werkplekken te creëren voor mensen met een arbeidsbeperking. VNG, Divosa, Cedris, UWV en ik zetten de schouders eronder om ervoor te zorgen dat sw-bedrijven en Werkpleinen vanaf december aan de slag kunnen met vernieuwende aanpakken en methoden. Ik ben blij te zien dat het enthousiasme om mee te doen groot is. Het is nu vooral zaak dat sw-bedrijven en Werkpleinen hun mooie ideeën vertalen in concrete projectvoorstellen. Ook is het wetsvoorstel Tijdelijke wet pilot loondispensatie aan uw Kamer aangeboden. Door tenslotte naast de communicatieaanpak ook te voorzien in een onderzoeksprogramma kunnen alle partijen de voorbereiding en de uitvoering van de pilots volgen. Uiteraard zal ik ook uw Kamer regelmatig informeren over de voortgang van de pilots 'werken naar vermogen'.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

J. Klijnsma